

1.1 TEKNISTEN PALVELUJEN TOIMIALAN SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ JA RISKIENHALLINNASTA VUONNA 2023

1. Henkilöstö

Henkilöstössä suurin muutos oli tilahuoltajien ja ruokapalveluhenkilöstön siirtyminen Järvi-Saimaan Palveluiden palkkalistoille. Yhteydenpito tämän kunnan ulkopuolisen henkilöstön kanssa on ollut kuitenkin tiivistä ja palvelujen järjestäminen kunnan hallintokunnille on onnistunut tarkoituksenmukaisesti ja laadukkaasti.

Teknisten palvelujen toimialalla osaavan henkilöstön saatavuus on ollut riittävä, uusia rekrytointeja ei ole tehty, eikä vakituisia työntekijöitä ole lähtenyt pois.

Kesällä Puumalan satamapalveluista vastasi ensimmäisen kerran erikseen määräaikaiseen työsuhteeseen palkattu satamamestari. Hänen alaisuudessaan toimineiden työntekijöiden rekrytointi oli vaikeaa, sillä toivottua määrää nuoria henkilöitä ei hakenut kesätöihin. Satamapalvelut toimivat kuitenkin tyydyttävästi.

Henkilöstölle on tarjottu koulutusmahdollisuuksia mm. suorittaa oppisopimusmenettelyllä ammattitutkinto. Koulutusmahdollisuuksien käyttö on teknisellä toimialalla ollut kuitenkin vähäistä, ne ovat olleet lähinnä lyhyitä päivän, parin perehdytyskoulutuksia.

Perehdytyksessä ja palaute/tavoitekeskusteluissa käytetty Sympa HR -järjestelmä on osoittautunut selkeäksi ja toimivaksi.

Teknisten palvelujen toimialan kiinteistöjen kunnossa- ja puhtaanapitotehtävissä on käytetty tarvittaessa ostopalveluja. Kesäaikaisiin alueidenhoitotehtäviin palkattiin kaksi henkilöä, toinen neljäksi kuukaudeksi ja toinen kahdeksi. Loppuvuonna saatiin kiinteistöhuoltoon yksi henkilö määräaikaiseen työsuhteeseen.

Pienistä henkilöstömääristä johtuvaa toimialaosaamista on kehitetty siten, että työntekijän poissa ollessa ko. työtehtävät pystytään pääosin hoitamaan. Sijaistaminen on toiminut varsin hyvin tarkan loma-aikasuunnittelun avulla.

Eläköitymistilanteisiin liittyviin riskeihin varaudutaan rekrytoinnin oikea-aikaisuudella ja riittävällä tehtäviin perehdyttämisellä.

Henkilöstölle mahdollisesti työturvallisuusriskejä aiheuttavia sisäilmaongelmien toteamista varten on oma toimenpideohjelmansa, kuntaan perustettu sisäilmatyöryhmä ei kokoontunut vuonna 2023.

2. Tietojärjestelmien toimivuus

Toimialan työntekijöiden ja asiakkaiden tiedot ovat pääasiassa tietokoneella erilaisissa ohjelmistoissa. Mikäli ohjelmisto ei toimi, asioiden hoito vaikeutuu ja joissakin tapauksissa voi loppua kokonaan.

Teknisen toimialan ohjelmistojen varmuuskopiointi tapahtuu automaattisesti kerran vuorokaudessa. Sähkönsä jakeluhäiriöiden varalta tietokoneet on varustettu varavirtalähteellä. Lisäksi kunnalle on hankittu varavoima-aggregaatteja. Ohjelmistoilla on voimassa olevat huoltosopimukset.

Palvelinhuone on jatkuvasti lukittuna ja ilmastoituna. Tietoturva-asioita on käyty läpi muiden valmius- ja varautumisasioiden yhteydessä.

3. Suhdannevaihtelut

Suhdannevaihtelut vaikuttavat teknisten palvelujen toimialalla lähinnä yksityisen rakentamisen kautta rakennuslupien määrään. Lupien määrä on pudonnut koronapakolaisuusvuosien jälkeen alle 200 luvan tasolle. Rakennustarvikkeiden hinnannousu ei ole hiljentänyt rakentamista merkittävästi Puumalassa, eivätkä kunnan omat rakennushankkeet ole kärsineet merkittävästi kohonneista kustannuksista. Kunnan oman talouden tila vaikuttaa investointien määrään.

Suhdanteen nousukaudella vuokra-asuntojen kysyntä saattaa kasvaa merkittävästi. Vuonna 2023 vuokra-asuntoja on ollut tarjolla niitä tarvitseville, lukuun ottamatta ydinkesän piikkiä, jolloin hetkittäin tietyn kokoisia asuntoja ei ollut tarjolla.

4. Lainsäädännön muutokset

Lainsäädännön jatkuvasti uusiutuessa riskinä on lain tai määräyksen huomiotta jättäminen ja sitä kautta virheellinen päätös. Lainsäädännön muutoksien aktiiviselle seuraamiselle tuleekin varata resursseja koulutukseen ja ajankäyttöön. Lainsäädäntöjen uusimiset ja muutokset saattavat aiheuttaa yhdyskuntapalvelujen, kiinteistöjen ylläpidon ja hoidon sekä viranomaispalvelujen osalle usein myös nousevia kustannuksia laitehankintojen ja esim. energiamääräysten vaatimustason nousun johdosta. Jätelaki uusittiin vuonna 2022 ja siihen kirjattu velvoite pakkausjätteen keräämisestä yli viisiasuntoisissa taloyhtiöissä astui voimaan kesällä 2023.

5. Vahinkoriskit

Vahinkoriskejä ovat kunnan omaisuuteen kohdistuvat vahingot, esimerkiksi tulipalot ja vesivuotovahingot, sekä kunnan toiminnan toiselle osapuolelle aiheuttamat vahingot.

Kunnan kiinteistöillä on pääosin tilavuuteen perustuva erilaisilta vahinkotyypeiltä suojaava täys-arvovakuutus ja neliömäärään perustuva irtaimistovakuutus. Teollisuustilojen osalta vakuutusarvot ovat euromääräisiä. Avo- ja hoivapalvelujen sekä opetuspalvelujen käyttämillä kiinteistöillä on lisäksi toiminnan keskeytysvakuutus. Ajoneuvot sekä rakenteet ja laitteet, esim. laiturit, on vakuutettu.

Kunnalla on kaikkia toimialoja koskeva vastuuvakuutus, joka korvaa toiselle osapuolelle aiheutuneet vahingot. Lisäksi kunnalla on erillinen hallinnon vastuuvakuutus kunnanhallituksen jäsenille, johtoryhmän jäsenille, rakennustarkastajalle, ympäristösihteerille ja rehtorille.

Vakuutukset päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Vuonna 2023 ei ole tapahtunut vakuutusyhtiöltä korvattavaksi haettuja vahinkoja.

6. Investointeihin liittyvät riskit

Investointeihin liittyy riskejä mm. investointihankkeiden kilpailutuksessa ja toteutuksessa.

Investoinnit kilpailutetaan hankintalain ja kunnan hankintaohjeen mukaisesti. Erityistä tarkkuutta noudatetaan hankinnan ilmoitusvelvollisuuden ja kynnysarvojen suhteen.

Urakoitsijoilta vaaditaan tarjouspyyntövaiheessa todistukset, ettei yrittäjällä ole maksamattomia veroja eikä vakuutusmaksuja. Sopimusvaiheessa urakoitsijoilta vaaditaan YSE:n mukaiset työaikaiset vakuudet hankkeen suorittamiseksi, jotka vaihdetaan työn valmistuttua takuuajaksiin vakuuksiin. Hankkeiden vastaanotto- ja takuutarkastukset pidetään sopimusten mukaisesti.

Kunnan hankinnoista ei ole valitettu markkinaoikeuteen vuonna 2023.

7. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Teknisten palvelujen toimialalla sisäinen valvonta toimii sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti. Palvelut ja hallinto on järjestetty säädösten mukaisesti sekä hyvää hallintotapaa noudattaen.

Tulostavoitteet asetetaan vuosittain talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Tekninen lautakunta hyväksyy talousarvion käyttösuunnitelman vuosittain. Toimialajohtaja seuraa koko toimialan talousarvion toteutumista, vastuuhenkilöt oman tulosalueen ja tulosyksiköiden johtajat oman tulosyksikkönsä osalta. Toimialajohtaja raportoi tekniselle lautakunnalle talouden tilanteesta kaksi kertaa vuodessa puolivuotisraporttien muodossa.

Varsinaisia tuloskeskusteluja ei toimialalla ole käyty.

Hankinnat tehdään hankintaohjeen mukaisesti ja kilpailuttamisen kautta lukuun ottamatta euromäärältään pieniä hankkeita. Rakentamisen osalla yli 150 000 euron hankinnat on kilpailutettu kansallisesti Hilma-palvelun kautta.

Irtaimistokirjanpitoa ei ole.

Henkilöstöhallinto toteutetaan hallintosäännön sekä talousarviossa olevien ja kunnanhallituksen antamisen ohjeiden mukaisesti. Työpaikkakokouksia pidetään osastopalaverien muodossa kuukausittain.

Kokouspöytäkirjat laaditaan, tarkastetaan ja pidetään nähtävänä hallintosäännön määräysten mukaisesti. Teknisen lautakunnan puheenjohtaja ja kunnanjohtaja valvovat teknisen johtajan viranhaltijapäätöksiä. Lisäksi tekninen johtaja valvoo alaistensa tekemiä viranhaltijapäätöksiä.

Vuoden 2023 aikana teknisen lautakunnan yhdestä päätöksestä on jätetty valitus hallinto-oikeuteen. Teknisen johtajan tekemästä maa-alueen vuokrasopimuksesta ja rakennustarkastajan tekemästä toimenpideluvasta saatiin päätös eduskunnan apulaisoikeusasiamieheltä.

Tietoturvallisuus perustuu kunnan yhteiseen tietoturvamennettelyyn ja ohjeistukseen sekä vastuuntuntoiseen työskentelytapaan asioiden käsittelyssä.

Toiminta- ja työketjut ovat osittain varmistettu niin, että toimialajohtajalle ja vastuuhenkilöille on määrätty sijaiset.

Laadunvarmistuksessa ei ole käytetty varsinaisia laadun arviointimenetelmiä.

Tiedottaminen hoidetaan suusanallisesti, sähköpostitse, työpaikkakokouksissa ja työpisteiden ilmoitustauluilla. Tiedottamiseen on jatkuvasti kiinnitettävä huomiota ja sitä on kehitettävä.

8. Arviointi

Riskien hallinnassa on tehty riskien kartoitus vuosittaisissa vakuutuspalavereissa kiinteän ja irtaimen omaisuuden sekä toiminnan osalta. Tämän pohjalta kiinteä ja irtain omaisuus on vakuutettu.

Vastuu riskien hallinnasta on jokaisen tulosalueen vastuuhenkilöllä ja tulosityksikön johtajalla, kokonaisvastuu toimialajohtajalla.

Riskien hallinta on vastuutettu ja riskejä sekä niiden hallintaa arvioidaan erillisillä vastuutahojen vuosittain tekemillä lomakkeilla.

Omaisuuden ja toiminnan osalta varautuminen eri riskeihin on ollut riittävää.

Teknisten palvelujen toimiala toimii valmistelijana omaisuuden hankinnan ja myynnin osalla, mutta varsinaiset myyntiehdot hyväksyy joko kunnanhallitus tai kunnanvaltuusto.

Vuoden 2023 aikana hankintojen ja myyntien valmistelu on ollut ao. lakien, asetusten ja ohjeiden mukaista.

Teknisen toimialan sisäisen valvonnan suunnitelmassa määritellään vuosittain noin neljä sisäisen valvonnan kokonaisuutta. Niiden seuranta tapahtuu erillisellä raportilla.

9. Sopimustoiminta

Teknisten palvelujen toimialan sopimukset ovat toimineet pääasiassa hyvin. Sopimusehtojen noudattamista ja vanhentumisaikoja seurataan jatkuvasti.

Sopimukset ovat ko. toiminnan vaatimien lakien, asetusten ja ohjeiden mukaisia ja sopimuksissa on huomioitu kunnan kokonaistaloudellinen etu.

Sopimukset kattavat sopimusten mukaiset toiminnot hyvin.

10. Hyvä hallintotapa

Teknisten palvelujen toimialalla toteutuu asiakkaiden oikeus saada asiansa käsiteltyksi hyvän hallintotavan mukaisesti viivytyksettä ja toimivaltaisessa viranomaisessa.

Päätökset ovat perusteltuja ja muutoksenhakuoikeus on ilmoitettu päätöksen liitteenä.

KUNNAN TAVOITTEET JA TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2023

Kuntastrategian tavoite	Tavoitetta toteuttava toimenpide vuodelle 2023	Toteuma
PAINOPISTE: LAPSIPERHEET		
Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin toimeenpano, jalkauttaminen ja vaikutusarviointien toteuttaminen	Toimintasuunnitelman (visio, tavoitteet, tavoitteille toimenpiteet ja toimenpiteille mittarit) laadinta, hyväksyttäminen (Unicef) ja käyttöönotto.	Toteutunut osin. Toimintasuunnitelma ja tarvittavat lomakkeet on laadittu ja hyväksytetty valtuustolla. Vaikutusarviointeja ei ole vielä tehty.
Lapsen oikeuksien toteutuminen kaikkien lasten kohdalla, etenkin haavoittuvassa ja syrjäytymisuhan alla olevilla	Ennakkovaikutusten arviointimallin (sisään rakennettuna lapsivaikutusten arviointi) luominen ja käyttöönotto. Viranhaltijoiden kouluttaminen ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöön. Luottamushenkilöiden perehdyttäminen vaikutusarvioiden tekemiseen. Nuorten vertaisohjaajatoiminnan kehittäminen.	Toteutunut. Toteutunut osin. Osa henkilöstöstä on perehdytetty, osa ei. Toteutunut osin. Malli on esitelty päätöksenteon yhteydessä ja valtuustoseminaarissa, mutta syvällisempi perehdyttäminen ei ole toteutunut. Ei ole toteutunut.
Yrittäjyyskasvatuksesta tehdään entistä näkyvämpää ja monipuolisempaa koko perusopetuksessa	Yrittäjyyskasvatuspolun rakentaminen osaksi koko koulun oppimispolkua, yrittäjyyskurssin sisällön kehittäminen ja toteuttaminen sekä yrittäjyysvierailut.	Toteutunut osin. Yrittäjyyskasvatuksen opetussuunnitelmaa on laadittu ja yrittäjyyskurssin sisältöä kehitetty.
Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen etsivän nuorisotyön avulla	Koulunuorisotyön mallin kehittäminen ja jalkauttaminen käytäntöön sekä jatkumon rakentaminen toiselle asteelle.	Valmistelussa

Toiselle asteelle siirtyvää nuorta ja hänen perhettään tuetaan	Yhteydenpitokäytänteiden kehittäminen ja yhteydenpidon tehostaminen toiselle asteelle siirtyviin nuoriin.	Valmistelussa
PAINOPISTE: HYVINVOINTI		
Onnellinen ja toimintakykyinen kuntalainen	<p>Sisäilman laadun seurantajärjestelmän toteuttaminen yhtenäiskoululle ja päiväkodille.</p> <p>Yhteistyön kehittäminen hyvinvointialueen perheteimin ja neuvolan kanssa.</p> <p>Elämyksellisen, luonnonläheisen ja turvallisen opinpolun kehittäminen, painopisteinä positiivinen pedagogiikka ja hyvinvointi sekä Saimaa Geopark ja luontoliikunta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulttuurikasvatussuunnitelman sulauttaminen koko koulun oppimispolkuun, oppimispolun toteuttaminen ja pilottivuosi lv 2022-2023. • Uusien oppilaiden saaminen 7. luokalle syksyllä 2023. • Koulun kerhotoiminnan laatukriteerien päivitys. • Kiusaamisen vastaisen suunnitelman sekä järjestyssääntöjen päivittäminen. 	<p>Kartoitettu erilaisia sisäilman seurantajärjestelmäratkaisuja, mutta ei toteutettu ratkaisujen kalleuden ja tarpeen vähäisyyden vuoksi</p> <p>Päiväkodin johtaja ja erityisopettaja ovat olleet mukana sekä Eloisan että Lasten ja nuorten Etelä-Savo -hankkeen tilaisuuksissa, joissa on kehitetty ja jaettu tietoa alueen palveluista perheille. Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja on ollut mukana Eloisan yhteistyöryhmissä (mm. perhepalvelut, Lasten ja nuorten palveluiden johtoryhmä ja kohtaamispaikkatoiminta)</p> <p>Varhaiskasvatuksessa on tehty säännöllisesti retkiä lähiluontoon sekä Saimaan rannalle kaikenikäisten lasten kanssa. Lisäksi on toteutettu kaksi Geopark-retkeä (Pikku-Elsan metsätarinapolku ja Syrjäsalmen kalliomaalaukset), pilkkiretki, mustikankeruuretki, Metsämörritoimintaa ja linnunpönttöjen tekotalkoot.</p> <p>Positiivista pedagogiikkaa, kulttuurikasvatussuunnitelmaa ja luontoliikuntaa sekä tutustumista GeoPark-kohteisiin on toteutettu yhtenäiskoulussa.</p> <p>Uusia oppilaita ei olla saatu 7. luokalle, kerhotoiminnan laatukriteereitä ei olla päivitetty.</p>

	<p>Perusopetuksen järjestäjän laadunhallinta- ja itsearviointikäytänteiden päivittäminen.</p> <p>Varhaiskasvatuksen ja yhtenäiskoulun ruokakasvatuksen kehittäminen yhteistyössä ruokapalvelujen (JSP) kanssa.</p> <p>Ikääntyneiden kuntalaisten liikuntapalvelutason ylläpitäminen.</p> <p>Työikäisten liikuntatoimintaan panostaminen Etsivä liikuntatyö Puumalassa -hankkeessa.</p> <p>Liikuntaneuvonnan vahvistaminen osana hyvinvointialueen elintapaohjausta, huomioiden myös nuoret.</p> <p>Liikuntapaikkasuunnitelman päivittäminen.</p> <p>Kulttuurihistoriallinen kävelyreitti kirkonkylään.</p>	<p>Koulun järjestyssäännöt on päivitetty, kiusaamisen vastaisen suunnitelman tekeminen on aloitettu.</p> <p>Ei toteutunut.</p> <p>Yhteistyöpalaverit on pidetty 7.3. ja 7.9., mukana päiväkodinjohtaja, rehtori, ruokapalvelupäällikkö, JSP:n johtoa ja Eloisan ravitsemusterapeutti.</p> <p>Palvelutaso ylläpidetty</p> <p>Toteutettu</p> <p>Liikuntaneuvonnan yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa kehitetty.</p> <p>Valmisteilla</p> <p>Puumalan kulttuurihistoriallinen kyläkävely -kirjanen toteutettu</p>
Vahvistetaan kuntalaisten ja monipaikkaisten ihmisten	Lastenkokouksien mallin kehittäminen.	Päiväkodin lapset ovat harjoitelleet päivittäin omien valintojen tekemistä ja esim. mielipiteen ilmaisemista hymynaamoilla.

<p>osallistumismahdollisuuksia kunnan kehittämiseen</p>	<p>Säännöllisen päiväkotij- ja kouluruokailuarvioinnin kehittäminen ja käyttöönotto.</p> <p>Liikuntapalvelujen palautejärjestelmän ja kuntalaisten osallisuuden kehittäminen.</p> <p>Lasten (alle 13 v) osallisuuden vahvistamisen mallin kehittäminen.</p> <p>Kansalaisopiston osallisuusillan järjestäminen ja palautejärjestelmän uudistaminen.</p> <p>Kulttuuriosallisuuden vahvistaminen (HYTE-kerroin) kulttuurikaveritoiminnan tmv. myötä.</p>	<p>Lastenkokouksien mallia ei ole kehitetty.</p> <p>JSP on toteuttanut Ateriaraati-kyselyn päiväkodin lapsille ja aikuisille viikolla 39. Päiväkodin johtaja, peruskoulun rehtori ja ruokapalvelupäällikkö (JSP)</p> <p>Käytännöt palautteen keräämiseen ja kuntalaisten osallisuuteen vakiintuneet.</p> <p>Toteutettu nuorisovaltuuston kanssa.</p> <p>Osallisuusilta järjestetty, palautejärjestelmän uudistaminen on vielä kesken.</p> <p>Oma poppoo -kulttuurikyydit ovat toteutuneet, kulttuurikaveritoiminta ei vielä.</p>
<p>Kansalaisopiston kurssitarjonnan uudistaminen ja monipuolistaminen</p>	<p>Yhteistyön lisääminen Etelä-Savon kansalaisopistojen kanssa ⇒ etäkurssien järjestäminen (saavutettavuuden lisääminen).</p> <p>Kansalaisopiston kurssitarjonnan laajentaminen vahvemmin eri aloille.</p>	<p>Yhteistyö lisääntynyt paljon</p> <p>Toteutunut</p>
<p>PAINOPISTE: YRITTÄJYYS</p>		
<p>Mahdollistetaan osaavan työvoiman saatavuus</p>	<p>Toteutetaan rekrykampanja yhteistyössä yritysten kanssa</p>	<p>Toteutettiin yhteistyössä yrittäjien kanssa rekrytointi kampanja printti ja digi kanavissa.</p> <p>Elinkeinokehittäjä järjesti yhteistyössä koulun ja ammattiopisto Samiedun kanssa</p>

		Puumalan Rekrypäivän talvilomaviikkojen yhteydessä.
Yritysvaikutusten arvioinnin käyttöönottoaminen	Mallin luominen ja viranhaltijoiden kouluttaminen yrvan käyttöön / Eva. Luottamushenkilöiden perehdyttäminen vaikutusarvioiden tekemiseen.	Ennakkovaikutusten arvioinnin malli hyväksytty valtuustossa syksyllä 2023. Toimintamallin jalkauttaminen on hyvin alkuvaiheessa.
Kunnan ja yrittäjien vuorovaikutuksen lisääminen	Hankintakalenterin laajentaminen ja yritysvierailut	Hankintakalenteri toteutettu ja aikataulutettu tammikuussa 2023. Yrittäjien iltakahvit ja rahoitus sekä omistajanvaihdos info tilaisuuksia järjestettiin yhteensä 4 kertaa. Elinkeinokehittäjä koordinoi yhteistyössä yrittäjien kanssa uusia tapahtumia: Saariston Särpimet (Saimaa Reagion of Gastronomy hankkeen pilotointi) syysloma ajankohdassa ja Jouluihin ajeltava päivä Puumalassa jossa nostettiin esiin kirkonkylän kivijalkakaupan palveluita.
PAINOPISTE: SAIMAA		
Pistohiekalle rakentuu alueen erityispiirteitä kunnioittavaa hyvinvointimatkailua ja alueen palvelut monipuolistuvat	Kohdennettu markkinointikampanja investoreille	Pistohiekan uuden matkailualueen vapaista tonteista toteutettiin markkinointikampanja joulukuussa 2023 alkaen. Markkinointikanavana toimivat Sanoma Media ja Alma Media sekä Facebook & Instagram kohdennetut mainokset. Uusipistohiekka.fi päivitettiin ajan tasalle ja houkuttelevammaksi. Markkinoinnissa hyödynnettiin tuoretta materiaalia alueelta, ympärivuotisuus huomioiden. Radan suunnittelu toteutettu ja rahoitushakemus laadittu sekä jätetty rahoittajalle helmikuussa 2024.

	<p>Frisbeegolf-kentän rakentaminen tukirahoituksen ja yrittäjäyhteistyön kautta</p> <p>Jätevesijärjestelmän luvitus Aluehallintovirastolta</p> <p>Pistohiekan laiturin investointi ja venesatamapalvelukonseptin kehittäminen</p>	<p>Luvitusprosessi käynnissä vuodenvaihteessa, mustien vesien käsittelyjärjestelmien rakentaminen vuonna 2025</p> <p>Ykkösvaiheen louhepenger ja raskasponttonilaituri rakennettu kesällä 2023</p>
Reitistöinfrastruktuurin laajentuminen	Lieviskänjoen melontareitin kunnostus yhteistyössä Ruokolahden ja Sulkavan kanssa	Reitin niitto toteutettu kertaalleen. Kumppanit hankittu. Rahoitushakemuksen valmistelu toteutettu ja päätös saatu (2/2024).
Saimaa Geopark tunnetaan kv-matkailualueena	<p>Yhteistyö Metsähallituksen kanssa Pistohiekan SG-reitin rakentamisessa ja Norppa2-laavun toteuttamisessa (johon kunnalla ei ole omarahoitusta)</p> <p>Geopark- ja matkailukohteiden saavutettavuuden parantaminen Saavutettava Saimaa-hankkeen toimeenpanon kautta</p>	<p>Metsähallitus toteutti Pistohiekalle omalle alueelleen kunnostustoimenpiteitä sekä ojien ylikulkusillat. Geopark-polun toteutus tapahtuu vuonna 2024.</p> <p>Hop On Hop Off bussi- ja risteilymatkat Saavu Saimaalle -hankeyhteistyön avulla.</p> <p>Saimaa Hop On Hop Off -retket sekä useita yrittäjien Geopark-retkiä varattavissa Visit Puumala verkkokaupasta.</p>
Kirkonkylän ja sataman yleissuunnitelman toimenpiteitä viedään päätöksentekoon ja toteutukseen koko strategiakauden.	Luotsiaseman alueen kehittäminen: maanhankinta ja liiketoimintakonseptin luominen alueelle	<p>Maanhankinta toteutettu. Konseptisuunnitelman kilpailutus keväällä 2024.</p> <p>Uusittu piharakenteet asfaltointineen, poistettu</p>

	<p>Veneilijöiden Veera-huoltorakennuksen rannan pihalueen ratkaisut.</p> <p>Kantatie 62 suunnittelukilpailun toteuttaminen (kulttuuriperinnön hyödyntäminen)</p>	<p>pilaantuneet maat, rakennettu valmius padel-kentälle</p> <p>Kilpailu käynnissä vuodenvaihteessa</p>
PAINOPISTE: LAATUASUMINEN		
Toimivat tietoliikenneyhteydet	Laajakaistahankkeen toteutumisen edistäminen yhteistyössä MPY kanssa. Tilaisuudet ja viestintä toteutukseen.	Neljästä hankealueesta yksi eli Mannilanniemi toteutui.
Edistetään kerrostalo- ja rivitaloasumisen asuntotuotantoa	<p>Kunnan omien vuokra-asuntojen ja kunnan tytäryhtiöiden vuokra-asuntojen kunto- ja korjaustarpeiden kartoitus.</p> <p>Vanhan Sairaalan tontin kaavoittaminen asuntotuotantoon soveltuvaksi. Tarjouskilpailun toteuttaminen ja investorin löytäminen.</p>	<p>Kilpailutettu ja teetetty vuokra-asuntojen PTS-suunnitelmat. Lisäksi valmisteltu selvitystä vuokra-asuntojen tilannekuvasta, joka esitellään valtuustolle keväällä 2024.</p> <p>Vanhan, säilytettäväksi määrätyn sairaalan inventointi tehty. Maastomallin mittausdata tilattu ja saatu. Konseptisuunnitelma tilattu.</p> <p>Muut strategiaa tukevat olennaiset toimet: Keskustie 10 -tontin kaavoituksen toteuttaminen sekä kerrostalo- ja kauppahankkeen aloitus yritysvetoisesti.</p>
Kasvatetaan omarantaisten tonttien tarjontaa	Kanttorilanrannan alueen kehittäminen omarantaiseen asumiseen.	Ei edennyt maanomistustilanteen vuoksi.